

ปัญหากฎหมายความรับผิดทางอาญาเกี่ยวกับการเล่นการพนันออนไลน์¹

สุภาพร สีสองทุม²

พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มีบทบัญญัติกำหนดความรับผิดทางอาญาซึ่งใช้บังคับมาเป็นเวลานาน เมื่อนำมาบังคับใช้กับกรณีของการเล่นการพนันออนไลน์ซึ่งมีการเล่นผ่านอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นการเล่นเกมพนันแบบคลาสสิก เช่น บาคาร่าออนไลน์ รูเล็ตออนไลน์ แบล็กแจ็ก หรือ เกมไพ่ ประเภทต่าง ๆ การทายผลการแข่งขันกีฬา การออกลอตเตอรี่ การพนันอื่น³ ซึ่งลักษณะของการเล่นการพนันออนไลน์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนแรก ผู้จัดให้เล่นการพนันออนไลน์จะจัดทำเว็บไซต์การพนันออนไลน์ การโฆษณาสร้างทีมบริหารงาน บริหารจัดการ การทำหน้าที่คุมเกมส์การเล่นในแต่ละรอบ

ขั้นตอนที่สอง ผู้เล่นเริ่มพนันโดยการสมัครสมาชิกหรือลงทะเบียน กรอกข้อมูลส่วนตัว หมายเลขโทรศัพท์ และหมายเลขบัญชีธนาคาร

ขั้นตอนที่สาม ผู้เปิดให้เล่นการพนันผ่านเว็บไซต์จะให้นักพนันตอบรับการเป็นสมาชิกเพื่อรับรหัสประจำตัว โดยมีบัญชีกับธนาคารต่าง ๆ ให้นักพนันโอนเงินเพื่อลงเงินพนันในรูปแบบต่าง ๆ

ขั้นตอนที่สี่ ผู้เล่นหรือนักพนันจะต้องโอนเงินเข้าบัญชีของผู้จัดให้เล่นการพนันและแลกเงินเป็นเครดิตหรือชิปตามเงื่อนไข

ขั้นตอนที่ห้า เลือกเกมส์การพนัน ทำการเล่นพนันโดยลงเงินพนันตามเงื่อนไข

ขั้นตอนสุดท้าย ถอนเงินที่เล่นได้ ออกจากบัญชีเว็บพนันออนไลน์มายังบัญชีเงินฝากของตน

จากการศึกษาประวัติความเป็นมา ความหมาย แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญากรณีการเล่นการพนันออนไลน์ ได้แก่ พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 และการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบว่าพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มาตรา 4 ห้ามมิให้อนุญาตจัดให้มี หรือเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่นอันระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอันร้ายแรงอื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่วนการพนันประเภทที่ได้รับอนุญาตจะจัดให้

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายความรับผิดทางอาญาเกี่ยวกับการเล่นการพนันออนไลน์ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตัณศิริและคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตัณศิริ และรองศาสตราจารย์สุรินทร์ รัตนรท

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ มัทยา ศรีพนา, “แนวทางการบริหารจัดการการพนันออนไลน์,” วารสารสำนักเลขาธิการวุฒิสภา 3, (ตุลาคม 2556): 3.

มีขึ้นเพื่อนำมาซึ่งผลประโยชน์แก่ผู้จัดโดยทางตรงหรือทางอ้อมได้ต่อเมื่อรัฐมนตรี เจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเห็นสมควรและออกใบอนุญาตให้ หรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้นโดยไม่ต้องมีใบอนุญาต หากผู้ใดจัดให้มีการเล่น ซึ่งตามปกติย่อมพนันเอาเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแก่กันให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นจัดให้มีการเล่นเพื่อนำมาซึ่งผลประโยชน์แห่งตน และผู้เล่นได้เข้าเล่นอยู่ด้วยก็ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นพนันเอาเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นตาม มาตรา 5 ส่วนบุคคลใดอยู่ในวงเล่นการพนันอันขัดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือขัดต่อข้อความในกฎกระทรวง หรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้หรือขัดต่อกฎกระทรวงหรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเล่นด้วย เว้นแต่ผู้ซึ่งเพียงแต่ดูการเล่นงานรื่นเริงสาธารณะหรือในงานนักขัตฤกษ์หรือในที่สาธารณะตาม มาตรา 6 และยังกำหนดอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่ที่สามารถริบทรัพย์สินพนันซึ่งจับได้ในวงการเล่นการพนันได้ เว้นแต่ทรัพย์สินซึ่งไม่ได้เอาออกพนัน ตามมาตรา 10

ความผิดอาญาเกี่ยวกับการพนันนั้น ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมาตรา 227 ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้ขาดน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย และการนำเสนอพยานหลักฐานเกี่ยวกับการพนันออนไลน์นั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 7 ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความเพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และศาลต้องรับฟังพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาคดีนั้นตามมาตรา 11

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาจากการเล่นการพนันออนไลน์ ของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ ทำให้ทราบว่า ประเทศอังกฤษ ได้ให้ความหมายของการพนันออนไลน์ไว้ว่า ตามพระราชบัญญัติการพนัน ค.ศ. 2005 มาตรา 4 (1) และ (2) “การพนันระยะไกล” หมายความว่า การพนันที่บุคคลเข้าร่วมเล่นได้โดยวิธีการทางโทรคมนาคมในระยะไกลตามพระราชบัญญัตินี้ การโทรคมนาคมในระยะไกล หมายความว่า การโทรคมนาคมโดยใช้ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ โทรทัศน์ วิทยุ หรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่ใช้อำนวยความสะดวกในการโทรคมนาคม⁴

ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดให้ “การพนันบนเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ” หมายความว่า รวมถึง การทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการพนันบนเครือข่ายนี้ ไม่ว่าจะเป็นการโอนเงิน การให้เครดิต การใช้เช็ค เช็คอิเล็กทรอนิกส์ บัตรเครดิต บัตรเดบิต และธุรกรรมการเงินอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงกับการพนันก็เป็นความผิดด้วย” มีการตรากฎหมายเพื่อบังคับใช้กับการพนันออนไลน์โดยเฉพาะ ชื่อว่า กฎหมายว่าด้วยการพนันทาง

⁴ ปียอร์ เปลิเยนผดุง, รายงานการวิจัย เรื่อง กฎหมายควบคุมการพนันออนไลน์ของประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา และแนวทางการปรับใช้พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 กับการเล่นพนันออนไลน์, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ), หน้า 37.

อินเทอร์เน็ตที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (Unlawful Internet Gambling Enforcement Act 2006) เพื่อห้ามมิให้ธุรกิจพนันรับชำระเงินจากบุคคลอื่นที่เล่นการพนันหรือวางเดิมพันการพนันเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต ซึ่งถือว่าผิดกฎหมายและเพื่อเป็นการตัดเส้นทางการเงินในการถ่ายเทเงินทุนของธุรกิจการพนันออนไลน์ จึงมีบทบัญญัติที่ให้การโอนเงินที่ได้จากการพนันที่ผิดกฎหมายเป็นความผิดด้วย เนื่องจากการพนันออนไลน์ส่วนใหญ่จะมีการดำเนินการในต่างประเทศจึงอยู่นอกเขตอำนาจของศาลสหรัฐ⁵ และยังมีการกำหนดโทษสำหรับนักออกแบบ พัฒนา ปรับปรุง คัดแปลง ผลิต ระบบคอมพิวเตอร์ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สร้างโฮมเพจ ออกแบบเว็บไซต์ เพื่อการพนัน ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการกระทำความผิดตั้งแต่ต้นทาง⁶

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญา กรณีการเล่นการพนันออนไลน์ พบว่ามีปัญหาทางกฎหมายหลายประการ ดังต่อไปนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเล่นพนันออนไลน์

กล่าวคือ การที่เจ้าของเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันการพนันออนไลน์ คนที่ดำเนินการจัดสร้างเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน และผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ประสานงานติดต่อระหว่างผู้เล่นการพนัน ผู้ทำหน้าที่รับโอนเงินหรือจ่ายเงินเกี่ยวกับการเล่นการพนันหรือผู้ที่กระทำการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการเล่นพนันเกิดขึ้น มีการสร้างนิติสัมพันธ์บางอย่างกับผู้เล่นแล้ว เมื่อเทียบกับแนวทางของคำพิพากษาศาลฎีกาซึ่งวางแนวทางไว้ว่า การจะถือว่าเป็นการจัดให้มีการเล่นการพนันนั้นอย่างน้อยต้องมีการกระทำที่แสดงว่าร่วมรู้ช่วยเหลืออย่างหนึ่งอย่างใดให้มีการเล่นการพนัน ซึ่งโดยพฤติการณ์ของบุคคลข้างต้น ล้วนแล้วมีเจตนามุ่งหมายเพื่อให้มีการเล่นการพนันซึ่งตามปกติย่อมพนันเอาเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นแก่กันทั้งสิ้น จึงมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดฐานเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนัน ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ซึ่งให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นจัดให้มีขึ้นเพื่อนำมาซึ่งผลประโยชน์แห่งตนตามมาตรา 6

การเข้าสมัครเป็นสมาชิกนั้นก็ถือว่าเป็นการมีนิติสัมพันธ์กับผู้จัดให้มีการเล่นการพนันแล้ว มีการโอนเงินฝากเข้าระบบของผู้จัดให้มีการเล่นการพนัน มีการแลกเหรียญสำหรับเล่น มีการเลือกเล่นการพนันเลือกผู้เล่นในวงพนัน และสุดท้ายมีการร่วมเล่นการพนันลงเงินเพื่อพนันเอาทรัพย์สินกัน จึงมีความผิดฐานเป็นผู้เข้าเล่นการพนันตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ส่วนผู้ที่สมัครสมาชิกแต่ยังไม่ได้นำเงินเข้ามาในระบบ ก็เป็นขั้นตอนหนึ่งของการเล่นการพนันแล้ว แต่หากยังไม่โอนเงินเข้าสู่ระบบก็จะไม่สามารถร่วมเล่นการพนันออนไลน์ได้ เปรียบเสมือนการจะเข้าไปลักทรัพย์ในบ้าน เพียงแค่กดเข้าไปในบ้านแต่ยังไม่มีกระทำความผิดต้องทรัพย์เลย ก็ถือว่าเป็นการพยายามกระทำความผิดแล้ว ซึ่งเมื่อเทียบเคียงกับการ

⁵ ชาญฐภูมิ สารรักษ์, “ปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการพนันในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478,” วารสารวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 6, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2561): 90

⁶ นรเทพ บุญเก็บ, “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการพนันบนอินเทอร์เน็ต,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 85.

ที่ผู้เล่นการพนันเข้าไปสมัครเป็นสมาชิกของเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันการพนัน ก็เปรียบได้กับการเข้าไปในบ้านแล้ว มีเจตนาที่จะร่วมเล่นการพนันแล้วแม้ว่ายังไม่ลงเงินก็ถือว่าใกล้ชิดต่อผลสำเร็จแล้ว จึงควรมีความผิดฐานพยายามเล่นการพนัน ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ดังนั้นขั้นตอนการนำเงินเข้าฝากในระบบเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันเพื่อเตรียมนำเงินดังกล่าวไปลงเล่นการพนันจึงจะเป็นความผิดสำเร็จฐานเข้าร่วมเล่นการพนันตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 จากการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางกฎหมายเกี่ยวกับการเล่นการพนันออนไลน์ในต่างประเทศดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการกำหนดให้ผู้เล่นการพนันออนไลน์มีความรับผิดชอบต่อนับตั้งแต่เงินฝากเข้าสู่ระบบ เช่นเดียวกันโดยใช้คำว่า “การทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการการพนันออนไลน์” ซึ่งการบัญญัติกฎหมายในลักษณะนี้จะทำให้การผูกนิติสัมพันธ์ในกระบวนการใด ๆ ของการจัดให้มีการเล่นการพนันกับผู้จัดให้เล่นการพนันหรือแม้แต่สมัครสมาชิกก็ถือว่ามีความผิดฐานเป็นผู้ร่วมเล่นการพนันออนไลน์แล้ว โดยไม่ต้องพิจารณาขั้นตอนของการนำเงินเข้าฝากในระบบ

2) ปัญหาเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินในวงพนัน

กล่าวคือ บทบัญญัติในมาตรา 10 ของพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 เห็นได้อย่างชัดเจนว่าทรัพย์สินที่สามารถริบได้จะต้องเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในวงพนันเท่านั้น แต่ไม่รวมถึงทรัพย์สินซึ่งไม่ได้เอาออกพนัน ดังนั้น เงินที่ผู้เล่นการพนันโอนไปเก็บไว้ในระบบเว็บไซต์การพนัน โดยยังไม่ได้นำไปลงเล่นการพนัน ยังไม่นำไปแลกเปลี่ยนเป็นเหรียญเพื่อลงเล่นการพนันนั้น เปรียบเสมือนเงินที่ยังอยู่ในกระเป๋ากางเกงหรืออยู่ในตัวของผู้เล่นการพนันออนไลน์ ยังไม่ได้วางทรัพย์สินลงเดิมพันในวงพนัน ยังไม่ได้สละการครอบครองในเงินดังกล่าว ยังอาจใช้สิทธิเรียกร้องจากเงินดังกล่าวโดยให้ผู้รับฝากเงินโอนกลับคืนมาเป็นของตนเองได้ เงินที่ฝากไว้กับผู้จัดให้มีการเล่นการพนันที่อยู่ในระบบดังกล่าวจึงไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สินที่จับได้ในวงพนันและไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สินที่ผู้เล่นการพนันออนไลน์เอาออกเล่นการพนันแล้ว เนื่องจากการริบทรัพย์สินเป็นโทษทางอาญาซึ่งต้องพิจารณาตามหลักการตีความกฎหมายอาญาจะต้องตีความโดยเคร่งครัดจะตีความขยายความเพื่อลงโทษบุคคลใดไม่ได้

อย่างไรก็ตาม การริบทรัพย์สินในวงพนัน ตามมาตรา 10 ของพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มีเจตนารมณ์อย่างเดียวกันกับการริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในวงการเล่นการพนันนั้นมีลักษณะเป็นทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเล่นการพนัน ตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ด้วยเหตุนี้เอง เงินหรือทรัพย์สินที่ผู้เล่นการพนันออนไลน์นำไปฝากไว้ในระบบกับผู้จัดให้มีการเล่นการพนันนั้น มีวัตถุประสงค์เป็นการนำทรัพย์สินเพื่อไปลงเล่นการพนันโดยเฉพาะ เงินที่ฝากไว้กับผู้จัดให้มีการเล่นการพนันที่อยู่ในระบบของผู้จัดให้เล่นการพนัน แม้ว่าจะยังไม่ได้เอาลงเล่นการพนันแต่โดยเจตนาของเจ้าของทรัพย์สินมุ่งหมายที่จะใช้ทรัพย์สินนั้นเพื่อกระทำความผิดฐานเข้าเล่นการพนัน ตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 จึงควรถือว่าเป็นทรัพย์สินที่มีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33

3) ปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิด

กล่าวคือ การจะถือว่าเป็นบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ในส่วนการกระทำความผิดนั้นเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งการจะถือว่าบุคคลใดจัดให้มีการเล่นการพนันนั้นต้องมีการกระทำที่แสดงว่าร่วมรู้ช่วยเหลืออย่างหนึ่งอย่างใดให้มีการเล่นการพนันหรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการร่วมเล่นการพนันนั้น หรือเป็นบุคคลที่อยู่ในวงการเล่นการพนันนั้น ซึ่งจากการศึกษาข้อเท็จจริงพบว่า การสร้างเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันในการเล่นการพนันออนไลน์มักจะใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของต่างประเทศ การที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันนั้นกับตัวผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากเว็บไซต์และต้องพิสูจน์ว่าบุคคลใดอยู่ในวงร่วมเล่นการพนันจึงเป็นเรื่องที่ยากมาก ประกอบกับในขณะที่เล่นการพนันจะไม่ปรากฏใบหน้าของผู้เล่นการพนันทำให้ยากแก่การพิสูจน์ว่าใครคือผู้กระทำความผิด นอกจากนั้นในเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันจะประกอบไปด้วยการพนันหลายประเภทให้ผู้เล่นการพนันออนไลน์เลือกเล่นได้ตามใจชอบ ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีบรรยายฟ้องว่าเล่นการพนันอย่างหนึ่งแต่ปรากฏว่าจำเลยกลับเล่นการพนันที่ห้ามเล่นอีกอย่างหนึ่ง ก็ต้องถือว่าข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในฟ้องจะลงโทษจำเลยไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 แม้ว่าจะมีบทบัญญัติซึ่งเป็นข้อสันนิษฐานของกฎหมายในมาตรา 4 และมาตรา 5 พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ซึ่งกำหนดว่า ผู้ใดเข้าเล่นการพนันหรืออยู่ในวงพนัน ให้สันนิษฐานว่าต้องรับผิดตามกฎหมายนี้ หากบังคับใช้กับกรณีของการเล่นการพนันทั่วไปทำให้ง่ายแก่การพิสูจน์ของโจทก์ แต่หากนำบทบัญญัติในเรื่องนี้ไปใช้บังคับกับการเล่นการพนันออนไลน์จะทำให้ผู้ฟ้องคดีมีภาระการพิสูจน์ว่า ผู้ถูกฟ้องอยู่ในวงการเล่นการพนันนั้น เป็นภาระของฝ่ายโจทก์เสียมากกว่าจะเป็นคุณต้องรวบรวมพยานหลักฐานในขณะที่กำลังมีการเล่นการพนันออนไลน์ในแต่ละรอบมาแสดงต่อศาลเพื่อพิสูจน์ว่ามีบุคคลใดอยู่ในวงพนัน โดยกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา หากเพียงแค่ฝ่ายผู้ฟ้องคดีพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นเป็นผู้รับเงินที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์ก็ถือว่ามีความผิดแล้ว ทำให้ช่วยลดภาระการพิสูจน์ของฝ่ายผู้ฟ้องคดีและสามารถนำผู้จัดให้มีการเล่นการพนันและผู้ร่วมเล่นการพนัน ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ง่ายขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญา กรณีการเล่นการพนันออนไลน์ สามารถเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับลักษณะการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเล่นพนันออนไลน์ ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 โดยควรกำหนดคำจำกัดความที่ชัดเจนของคำว่า “ การพนันออนไลน์ ” หมายความว่า การพนันที่บุคคลเข้าร่วมเล่นได้โดยวิธีการทางโทรคมนาคมในระยะไกลตามพระราชบัญญัตินี้ การโทรคมนาคมในระยะไกล หมายความว่า การโทรคมนาคมโดยใช้ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ โทรทัศน์ วิทยุ หรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือเทคโนโลยีอื่น ๆ ที่ใช้อำนวยความสะดวกในการโทรคมนาคม หรือวิธีอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกันและให้หมายความรวมถึง การทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการพนันบนเครือข่ายนี้ ไม่ว่า

จะเป็นการโอนเงิน การให้เครดิต การใช้เช็ค เชื่อกอิเล็กทรอนิกส์ บัตรเครดิต บัตรเดบิต และธุรกรรมการเงินอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงกับการพนันก็เป็นความผิดด้วย”

2) ปัญหาเกี่ยวกับการริบทรัพย์ในวงพนัน ควรแก้ไขพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มาตรา 10 บรรคแรกจากเดิมซึ่งบัญญัติว่า “ทรัพย์สินพนันกันซึ่งจับได้ในวงการเล่นอันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือขัดต่อข้อความในกฎกระทรวงหรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ให้ริบเสียทั้งสิ้น เว้นแต่ทรัพย์สินซึ่งมิได้เอาออกพนัน” โดยควรเพิ่มเติมข้อความในตอนท้ายและแก้ไขเป็นว่า “ทรัพย์สินพนันกันซึ่งจับได้ในวงการเล่นอันขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือขัดต่อข้อความในกฎกระทรวงหรือใบอนุญาตซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ให้ริบเสียทั้งสิ้น เว้นแต่ทรัพย์สินซึ่งมิได้เอาออกพนัน ทั้งนี้ บรรดาทรัพย์สินหรือเงินที่ผู้เล่นการพนันฝากไว้ในความครอบครองของผู้ที่จัดให้มีการเล่นการพนันหรืออยู่ในระบบของผู้จัดให้เล่นการพนันแม้ว่าไม่ได้เอาออกพนัน ก็ให้ถือว่าเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในวงการเล่นการพนัน”

3) ปัญหาเกี่ยวกับการพิสูจน์ความผิดควรแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 มาตรา 6/1 และมาตรา 6/2 ด้วยข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา 6/1 บุคคลใด ๆ ซึ่งมีพฤติการณ์ว่าได้กระทำการดังต่อไปนี้

(1) บุคคลใดซึ่งรับฝากเงินหรือทรัพย์สินอื่นใด หรือได้รับผลประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นที่เล่นการพนันหรือวางเดิมพันการพนันบนอินเทอร์เน็ต

(2) บุคคลใด ซึ่งออกแบบ พัฒนา ปรับปรุง คัดแปลง ผลิตร ระบบคอมพิวเตอร์ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สร้างโฮมเพจ ออกแบบเว็บไซต์ เพื่อการพนันบนอินเทอร์เน็ต

(3) บุคคลใดซึ่งมีการกระทำที่แสดงว่าร่วมรู้ช่วยเหลืออย่างหนึ่งอย่างใดให้มีการเล่นการพนันบนอินเทอร์เน็ต

ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลนั้นเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนัน”

มาตรา 6/2 “บุคคลใดได้รับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใด จากบุคคลอื่นที่เล่นการพนันหรือวางเดิมพันการพนันเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลนั้นเป็นผู้เล่นการพนัน”

เอกสารอ้างอิง

ฉันทรัฐภูมิ สารรักษ์. “ปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการพนันในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478.” วารสารวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 6, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2561): 90

ธานี สิงหนาท. คำอธิบายพยานหลักฐานคดีแพ่งและคดีอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: บริษัท กรุงสยาม พับลิชชิง จำกัด, 2562.

นรเทพ บุญเก็บ. “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการพนันบนอินเทอร์เน็ต.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

ปิยอร เปลี่ยนผดุง. รายงานการวิจัย เรื่อง กฎหมายควบคุมการพนันออนไลน์ของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา และแนวทางการปรับใช้พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 กับการพนันออนไลน์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

มัทยา ศรีพนา. “ แนวทางการบริหารจัดการการพนันออนไลน์.” วารสารสำนักเลขาธิการวุฒิสภา3, (ตุลาคม 2556) : 3.